

LÁZÁR BALÁZS

Arany János gondolatai a Hamlet fordítása közben

*Hajnaltájt ébredtem megint,
lucskosan és riadtan, úgyve
nyomasztó démonom által,
ki a lélek mélyéről egyre int,
hogy a sötétség leple alatt
végezzem el e titkos munkát
éjjelről éjre, napra nap,
mint megszállott alkimista,
egyre csak hajszolva magam
a lehetetlen feladat felé,
s csontharangban zúg a hang
ide-oda, örült zsolozsma:
lesz a homokból még arany!*

*Juliska halott. Én bűnös vagyok.
Hogy elment, érzem, itt hagyott
bennem valami bizonyost
a sok bizonytalanság között:
a Lélek él és anyaga örök...
Ó, mégis... nehéz ez, de mintha
megszabadított volna halála
tudatom bénító bilincseitől,
s lányom vérén nyert fekete ihlet
bűnös vágya, bűvös ereje
tenne képessé most felhúzni,
mint szegény Szóműves Kelemen
a szavakat tartó asszony-áldozattól
egyben maradó szövegépületet...
Elátkozott üzletet kötött velem,
bár nem akartam, a luciferi sors,
s a tudáson túli tudásért cserébe,
mint Doktor Faustus, üdvöm feláldozom,
s így álmodom Pesten Dániát, Albiont.
Eleven testből áll tehát a mű,
a főhős s a sírásó is benne én vagyok,
ők valódi arcom, s álca csak, mit rám
kényszerítnek hivatali nappalok.
Csöndjeim mélyén Hamlet hallgat,
Ophelia pirul sápadt arcomon,
Horatioként hű tanácsot adok,
s ha kell, Poloniusként okoskodom.
Néha bölcs clownként felszólalok,
Rosencrantz és Guildenstern
pedig bennem nem lehet halott,
s a Szellem az én alakomba bújik,
mikor a hold Helsingörben ragyog.*

*Leszek végül a norvég királyfi,
ki megszerezte e néma tartományt;
ez a kor, igen, a Fortinbrasok kora,
s elnyeli szerencsétlen hazám...*

*Nem tudom, meddig tart még e
bolond, bódult, bűnös állapot,
de érzem, élén hordoz most a nyelv,
magányban tündöklő anyanyelvem,
s onnan felfelé szállva zuhanok.
Míg nem lesz tökéletesen enyém,
fiókom mélyén őrzöm művemem,
mint bús apa rejti legszebb lányát
a vad világ elől, ameddig lehet.
Lidérc-varázs egy örök pillanatba köt,
s tudom, nem nyerhetek feloldozást
sem angyal, sem ördög által,
csak ha a munkával elkészülök.*

Arany Jánoshoz

*Nyaldos az ősz már, belül ég a nyár,
szűkül az égbolt, zörög a határ.
A felhőtestű idő elrobog,
egyre kevesebb a közös dolog.*

*A hősök kihaltak, magunk vagyunk,
elmenni lehet, hát itt maradunk.
Áll még Szalontán a Csonka Torony,
történelmünk súlya a sárba nyom.*

*Múltunk és jövőnk messzi délibáb,
a jelen bogara lelkünkbe rág.
Tanár Úr, javítsd ki minden hibánk,
foszlik a nyelvünk, sülyyed a hazánk!*

*S nézd, káoszba tart az emberiség,
minden hatalmat átvesz majd a gép,
és verset írnak algoritmusok:
Földünk végső stádiumba jutott –*

*Légy titkos megmentőnk, jó dédapánk,
s rejtsd soraid sugárzó mértanát
zaklatott szívünkbe, hogy belülről
épüljünk újra, tápláló tűzből!*